

KRONİK

I. — 1949 yılı mevzuatı; II — Mahkeme içtihatları;

III — Eser tahlil ve tenkitleri.

I

1949 yılı mevzuatı [*]

A) Kanunlar; B) T. B. M. M. kararları; C) Yorumlar; D) Tüzükler;

E) Yönetmelikler; F) Bakanlar Kurulu kararları.

A) KANUNLAR :

1 — Adalet işleri :

§ Kabul buyurulan 7/2/1949 tarih ve 5319 sayılı kanunla, 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 253 üncü maddesine şu fıkra eklenmiştir: Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Kurumunun resmî mühür ve damgasile dünya yuvarlağı üzerine resmedilen iki defne dalı ortasındaki eskülâp sembolünden ibaret alâmetinin ve «Dünya Sağlık Kurulu» adının ve bu adın ilk harflerinden müteşekkil kısaltmanın ticaret veya herhangi bir menfaat maksadile, herhangi bir ticaret ve sanayi müessesesi veya bir kimse tarafından, bu kurumun rızası olmaksızın, kullanılması, herhangi bir matbuua veya evrak ve eşya üzerine konması veya temsil ve tecessüm ettirilmesi yasaktır. Buna aykırı hareket edenler üç aya kadar hapis veya beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır [Resmî Gazete, 11 Şubat 1949, sayı: 7129].

2 — Askerlik işleri:

§ Kabul buyurulan 3/1/1949 tarih ve 5301 sayılı kanunla; subaylar heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun birinci maddesinin «B» fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: B) Yardımcı sınıflar: Demiryol, otomobil, nakliye, sıhhiye, veteriner, levazım, harita, mühendis, harp sanayii ve ordu donatım. Keza, 4273 sayılı Terfi Kanununun 4554 sayılı kanunla değiştirilen on birinci maddesinin son fıkrası da şu şekilde de-

[*] Resmî Gazetenin Ocak 1949 — Mart 1949 tarihli nüshalarından alınmıştır.

ğiştirilmiştir: Harp sanayii, ordu donatım ve harita sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dahilinde üstlerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıt'a subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplardan evvel terfi edemezler [Resmî Gazete, 8 Ocak 1949, sayı: 7100].

§ Kabul buyurulan 14/3/1949 tarih ve 5352 sayılı kanuna göre; 3803 sayılı kanunun dokuzuncu maddesi şu şekilde değiştirilmiştir: Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerin eylemli askerlik hizmetleri esnasında kayıtları silinmeyeceği gibi kendilerine, 1076 sayılı kanun gereğince asteğmenlik veya askeri memurluk tevcihine kadar almakta oldukları ücretin üçte biri verilir [Resmî Gazete, 18 Mart 1949, sayı: 7159].

3 — Bütçe işleri :

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5306 sayılı kanuna göre, Devlet bütçesine giren dairelerin 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5287 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödeneklerden harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere ilişik cedvelde gösterilen 97,264,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneklerin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5287 sayılı kanunun 2, 3 ve 4 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5307 sayılı kanuna göre, Ankara Üniversitesi 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5288 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak üzere 1949 yılı Bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 675,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Ankara Üniversitesi 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5288 sayılı kanunun 2 nci maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5308 sayılı kanuna göre, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5289 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı

bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 170,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5289 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5309 sayılı kanuna göre, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5290 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 14,000,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5290 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5310 sayılı kanuna göre, Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5291 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 9,000,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5291 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5311 sayılı kanuna göre, Devlet Hava Yolları Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5292 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanamıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 943.650 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Devlet Hava Yolları Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5292 sayılı kanunun 2 nci

ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5312 sayılı kanuna göre, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5293 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 87,500 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçeçşçi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5293 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5313 sayılı kanuna göre, İstanbul Üniversitesi 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5294 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere, 1,524,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, İstanbul Üniversitesi 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5294 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarihli ve 5314 sayılı kanuna göre, İstanbul Teknik Üniversitesi 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5295 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 360,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, İstanbul Teknik Üniversitesi 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5295 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5315 sayılı kanuna göre, Orman Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5296 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenek-

ten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 1,000,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Orman Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5296 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5316 sayılı kanuna göre, Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5297 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarların birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 5,000,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5297 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5317 sayılı kanuna göre, Tekel Genel Müdürlüğünün 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 ve 5298 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 3,181,500 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Tekel Genel Müdürlüğünün 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5298 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 28/1/1949 tarih ve 5318 sayılı kanuna göre, Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 yılı Şubat ayı giderleri için 29/12/1948 tarihli ve 5299 sayılı kanunla Ocak ayı giderleri karşılığı olarak verilen ödenekten harcanmıyan miktarlarla birlikte kullanılmak ve 1949 yılı bütçesinin ilgili tertiplerinden mahsubu yapılmak üzere 640,000 lira geçici ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin bölüm ve maddelere ayrılması Bakanlar Kurulunca yapılır.

Keza, Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 yılı Ocak ayı geçici bütçesi hakkındaki 29/12/1948 tarihli ve 5299 sayılı kanunun 2 nci ve 3 üncü

maddeleri hükümleri 1949 yılı Şubat ayı içinde de uygulanır [Resmî Gazete, 31 Ocak 1949, sayı: 7119].

§ Kabul buyurulan 25/2/1949 tarih ve 5338 sayılı kanunla, Ankara Üniversitesinin 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «8,121,078» lira ödenek verilmiş, sözü geçen Üniversitenin 1949 yılı giderlerine karşılık olan gelirler, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «8,121,078» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 28 Şubat 1949, sayı: 7143].

§ Kabul buyurulan 25/2/1949 tarih ve 5339 sayılı kanunla, İstanbul Üniversitesi 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «14,658,696» lira ödenek verilmiş, sözü geçen Üniversitenin 1949 yılı giderlerine karşılık olan gelirler, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «14,658,696» lira olarak tahmin olunmuştur [Resmî Gazete, 28 Şubat 1949, sayı: 7143].

§ Kabul buyurulan 25/2/1949 tarih ve 5340 sayılı kanuna göre, İstanbul Teknik Üniversitesi 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «4,624,538» lira ödenek verilmiş, sözü geçen Üniversitenin 1949 yılı giderlerine karşılık olan gelirler, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «4,624,538» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 28 Şubat 1949, sayı: 7143].

§ Kabul buyurulan 25/2/1949 tarih ve 5341 sayılı kanuna göre, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «1,013,004» lira ödenek verilmiş, ve 1949 yılı giderlerine karşılık olan gelirler de bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «1,013,004» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 28 Şubat 1949, sayı: 7143].

§ Kabul buyurulan 27/2/1949 tarih ve 5342 sayılı kanuna göre, Hüdud ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «1,140,793» lira ödenek verilmiş, ve 1949 yılı giderlerine karşılık olan gelirler, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «1,140,793» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 27/2/1949 tarih ve 5343 sayılı kanuna göre, Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için ilişkin «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «37,479,940» lira ödenek verilmiş, ve 1949 yılı gelirleri, ilişkin «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «202,092,255» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5344 sayılı kanuna göre, Orman Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «13,950,013» lira ödenek verilmiş ve 1949 yılı gelirleri, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «13,950,013» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5345 sayılı kanuna göre, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «161,930,000» lira ödenek verilmiş ve 1949 yılı gelirleri, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «161,930,000» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5346 sayılı kanuna göre, Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «103,730,398» lira ödenek verilmiş, ve 1949 yılı gelirleri, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «76,527,000» lira tahmin olunmuştur [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5347 sayılı kanuna göre, Devlet Hava Yolları Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «20,301,288» lira ödenek verilmiş ve 1949 yılı gelirleri, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «20,302,123» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5348 sayılı kanuna göre, Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «62,052,695» lira ödenek verilmiş ve 1949 yılı gelirleri, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «45,552,695» lira tahmin edilmiştir. Açık olan «16,500,000» lira 5/7/1943 tarihli ve 4454 sayılı Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri ve Memurları Kanununun kırkinci maddesi gereğince çıkarılacak bonolar hasılı ile kapatılır. 1947 - 1948 yılları Bütçe Kanunlarının üçüncü maddeleri gereğince adı geçen yıllar içinde çıkarılmış olan bonolarla 1949 yılında çıkarılacak bonolardan vâdeleri gelenler bu yıl içinde yenilenir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5349 sayılı kanuna göre, Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 yılı giderleri için bağlı «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «7,862,575» lira ödenek verilmiş ve 1949 yılı gelirleri, bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «7,862,575» lira tahmin edilmiştir [Resmî Gazete, 2 Mart 1949, sayı: 7145].

§ Kabul buyurulan 28/2/1949 tarih ve 5350 sayılı kanuna göre, Devlet bütçesine giren dairelerin 1949 yılı genel giderleri için bağlı «A» ve «A/1» işaretli cetvellerde gösterildiği üzere ceman «1,371,875,627» lira ödenek verilmiş ve 1949 yılı giderlerine karşılık olan gelirler bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere «1,251,802,894» lira tahmin edilmiştir.

Açık olan «120,072,733» lira, kanunları gereğince yapılacak uzun vâdeli iç istikrazlarla kapatılır. 1949 yılı içinde Osmanlı Bankasıyla olan hazine hesabından başka, yapılacak bağitlarla kısa süreli avans almağa ve hesaplar açtırmaya ve en çok bir yıl süreli hazine bonoları çıkarmağa ve banka ve ortaklıkların hazineye yatırmak istiyebilecekleri paraları alarak karşılığında hazine bonoları vermiye Maliye Bakanı yetkilidir. Şu kadar ki, Özel Kanunların verdiği yetkiler dışında çıkarılacak hazine bonoları «100,000,000» lirayı geçemez. Hazineye bulunan milli esham ve tahviller karşılık gösterilmek suretiyle elde edilecek krediler veya bunların satış bedelleri ile uzun süreli Devlet tahvilleri satın almaya veya bu karşılıklarla hazinenin ortaklığı bulunan ortaklıklardaki katılma paylarını ödemiye ve Bakanlar Kurulu kararıyla bu türlü ortaklıklara ilişkin katılma senetlerini satın almağa Maliye Bakanı yetkilidir [Resmî Gazete, 1 Mart 1949, sayı: 7144].

§ Kabul buyurulan 14/3/1949 tarih ve 5355 sayılı kanunla; Tekel Genel Müdürlüğünün 1942 yılı bilançosuyla kâr ve zarar hesabı onanmıştır [Resmî Gazete, 19 Mart 1949, sayı: 7160].

4 — Gümrük ve Tekel İşleri:

§ Kabul buyurulan 7/2/1949 tarih ve 5321 sayılı kanunla, çakmak ve sun'i çakmak taşı Tekel konusundan çıkarılmış ve bu maddelerin Gümrük resimlerinde değişiklik yapılmıştır [Resmî Gazete, 10 Şubat 1949, sayı: 7128].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5335 sayılı kanunla, 1/6/1929 tarihli ve 1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki 4 üncü fıkra eklenmiştir: Ankarada inşa edilecek elçilik binaları için yabancı memleketlerden getirilip gümrükte bulunan ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak beş yıl içinde getirilecek olan her türlü yapı malzemesi Gümrük Vergisinden muaftır [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

5 — Maaş ve teşkilât:

§ Kabul buyurulan 14/3/1949 tarih ve 5353 sayılı kanuna göre; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanununa bazı

hükümler eklenmesine ve 4258 sayılı kanuna bağlı kadro cetvellerinin değiştirilmesine dair olan 11/2/1946 tarihli ve 4892 sayılı kanuna bağlı «1» ve «2» sayılı cetvellere, ilişik «1» ve «2» sayılı cetvellerde yazılı kadrolar eklenmiştir [Resmî Gazete, 18 Mart 1949, sayı: 7159].

6 — Mali işler:

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5336 sayılı kanunla, yol işleri için benzinden alınacak vergi hakkında gerekli hükümler vazolunmuştur [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

§ Kabul buyurulan 25/3/1949 tarih ve 5359 sayılı kanuna göre; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti ajanı sıfatıyla hareket eden Export-Import Bankası arasında 2 Kasım 1948 tarihinde Vaşington'da imzalanan ve 5282 sayılı kanunla onanan otuz milyon dolarlık kredi anlaşmasını tâdil ile kredi miktarını otuz sekiz milyon dolara iblâğ eyliyen E. C. A. İdaresinin ihbar mektubu, kredi anlaşması ve ekleri onanmıştır [Resmî Gazete, 29 Mart 1949, sayı: 7168].

7 — Memurîn işleri:

§ Kabul buyurulan 14/3/1949 tarih ve 5354 sayılı kanuna göre; 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları hakkındaki kanunun «2» nci ve «3» üncü maddelerini değiştiren 4/7/1941 tarihli ve 4089 sayılı kanunun «1» inci maddesiyle 4089 sayılı kanunun «1» inci maddesine ek 16/12/1942 tarihli ve 4329 sayılı kanunun «1» inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: A) İç İşleri Bakanlığı-memurluklarına intisap ve terfide bu kanunda yazılı haller dışında genel hükümler uygulanır. B) Bu kanunun birinci maddesinde yazılı «4» üncü ve daha yukarı sınıflardaki memurluklara geçebilmek ve tâyin olunmak için Siyasal Bilgiler Okulundan veya Hukuk Fakültesinden mezun olmak şarttır. C) Siyasal Bilgiler Okulu ile Hukuk Fakültesi mezunlarından yaşları «29» u geçmemiş olanlar: 788 sayılı Memurîn Kanununda yazılı sağlık şartlarını haiz oldukları ve memleketin her ikliminde iş görmeye ve her vasıta ile gezip dolaşmaya kabiliyetleri bulunduğu hakkında tam teşekküllü Devlet hastahanelerindeki kurullardan rapor alanlar maiyet memurluklarına aday olarak tâyin olunurlar. Altı ay adaylık süresi sonunda valilerce ehliyeti tasdik edilenler asıl olarak maiyet memurluğuna tâyin olunurlar ve maiyet memurluğunda bir buçuk yıllık kaymakamlık stajına ve bundan sonra da âzâmî altı aylık kaymakamlık kursuna

tâbi tutulurlar. Şu kadar ki, fiili askerlik ödevine çağırılıp da «29» yaşını bu ödevleri sırasında geçirmiş bulunanların terhislerinden itibaren altı ay içinde müracaat etmeleri şartıyla bu yaş durumları aday olarak maiyet memurluklarına alınmalarına engel teşkil etmez. Valilerce ehliyetleri tasdik edilmiyen maiyet memuru adayları başka bir yere nakledilerek haklarında «A» fıkrası gereğince genel hükümler uygulanır.

Kanunun ikinci maddesine göre de, aynı kanunun üçüncü maddesini değiştiren 4/7/1941 tarihli ve 4089 sayılı kanunun ikinci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir: A) Kaymakamlık stajı; maiyet memurlarına, İç İşleri Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dahilinde bucak müdürlüklerinde, illerin çeşitli idarî şubelerinde, ilçe kaymakamları refakatinde, kaymakamlık vekâletinde ve buralardaki belediyelerde fiilen çalıştırılma suretiyle yaptırılır. Adaylık süresi de dahil iki yıllık staj sonunda kaymakam olmaya ehliyetleri staj gördüğü valilerce ve valilerin bu hususta birbirine zıt iş'arda bulunmaları halinde İç İşleri Bakanlığınca tasdik olunanlar Bakanlık tarafından kaymakamlık kursuna çağırılırlar. Kurs programı ile uygulama tarzı İç İşleri Bakanlığınca tesbit olunur. Kaymakamlık kursunu başarı ile bitirenler 30/6/1939 tarihli ve 3656 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı maaş derecelerinin dokuzuncu derecesiyle ve bunlardan mezkûr kanunun üçüncü maddesinin «H» fıkrası gereğince yabancı dil imtihanını kazanmış olanlar sekizinci derecesiyle kaymakamlığa tâyin olunurlar. Kaymakamlık stajı sonunda, kaymakam olmağa ehliyeti bulunmadığı anlaşılanlarla kaymakamlık kursunda muvaffak olmıyanlar İç İşleri Bakanlığının diğer memurluklarına tâyin edilirler. B) Kaymakamlık stajı sırasında bucak müdürlüklerinde çalıştırılacak maiyet memurları burada kendi maaşları ile ve bucak müdürü ünvanı altında istihdam olunurlar. Ancak bu takdirde bucak müdürlüğü kadrosu mevkuf tutulur. Maiyet memuru kadrosu bulunmazsa bucak müdürlüğü veya başka bir memurluk kadrosunda veya kaymakam vekâletinde stajiyer olarak çalıştırılabilirler. C) 3 yıl kaymakamlık edenlerden Cumhurbaşkanlığı, Büyük Millet Meclisi, Başbakanlık, Danıştay kadrolarındaki memurluklara veya Belediye Başkanlığı, Belediye Başkan Yardımcılığı ve Belediye Şube Müdürlüklerine seçilen veya tâyin olunanların bu görevlerdeki hizmet süreleri İç İşleri Memurluklarında geçmiş sayılır. Bu maddenin «A» fıkrası gereğince tâyin edilen kaymakamlardan yukarıki cümlede yazılı yerlerdeki memurluklarla İç İşleri Bakanlığı teşkilâtı dışında diğer bir memurluğa tâyin veya nakledilenlerin tâyin veya nakledildikleri memurluklardaki ilk terfi süresi kaymakamlığa tâyinleri sırasında kazandıkları süre farkı kadar uzatılır [Resmî Gazete, 18 Mart 1949, sayı: 7159].

8. — Sağlık işleri:

§ Kabul buyurulan 17/1/1949 tarih ve 5304 sayılı kanunla, tababet ve şüabatı sanatlarının tarzi icrasına dair olan 1219 sayılı kanunun on ikinci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir: Sanatını icra etmek üzere bir mahalde kayıtlı olan herhangi bir tabibin bzzat dükkân ve mağaza açmak suretiyle her türlü ticaret yapması memnudur. Kanuna tevfikân müsaade almak suretiyle hususî hastahane açması veya aynı zamanda eczacılık diplomasını haiz olan bir tabibin icrayı tababet hakkında feragat etmek ve iki yıl bir eczahanede ameliyat görmüş olduğuna dair vesika ibraz eylemek şartıyla eczahane açarak idare etmesi bu hükümden müstesnadır. Bir tabibin, ikametgâhı müstesna olmak üzere müteaddit yerlerde muayenehane açarak icrayı sanat etmesi memnudur [Resmî Gazete, 21 Ocak 1949, sayı: 7111].

§ Kabul buyurulan 17/1/1949 tarih ve 5305 sayılı kanunla; 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanununun on ikinci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir: Yüksek Sağlık Şûrası üyeleri on birinci maddede zikredilen esaslar dahilinde üç yıl süre ile vazife görmek üzere seçilirler. Bu kanunun yayımından sonra yapılacak ilk seçimde seçilecek dokuz üyeden üçü bir yıl, üçü iki yıl ve diğer üçü de üç yıl süre ile vazife görürler. Üyelerden hangilerinin bu süreler sonunda üyelikten çıkacakları ilk oturumda çekilecek kur'a ile belirtilir. Bundan sonraki seçimlerde üyeliğe getirilenler üçer yıl vazife görürler ve bu sürenin sonunda üyelikleri kendiliğinden düşer. Süresi sona eren üyeler yeniden seçilebilirler. Bir daha seçilmeyenler (Yüksek Sıhhat Şûrası fahrî üyesi) ünvanını ölüncüye kadar taşırlar.

Aynı kanunun on dördüncü maddesi de şu şekilde tâdil olunmuştur: Yüksek Sağlık Şûrası Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının veya onun tensip edeceği bir zatın başkanlığı altında asli üyelerden en az beş üyenin huzuru ile toplanır, kararlar üçte iki oy çokluğuyla verilir. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Müsteşarı, Danışma ve İnceleme Kurulu Başkanı, Sağlık İşleri ve Sosyal Yardım İşleri Genel Müdürleri Yüksek Sağlık Şûrasının tabii üyelerindendir [Resmî Gazete, 21 Ocak 1949, sayı: 7111].

§ Kabul buyurulan 7/2/1949 tarih ve 5320 sayılı kanunla, 24/1/1927 tarihli ve 964 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Kanununa şu madde eklenmiştir: Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra eczanesi bulunmayan il ve ilçelerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca kabul edilecek bucaklarda eczane açarak beş yıl müddetle müstemirren çalışıp yapılacak

teftişlerde iyi sicil almış olan eczane sahiplerinin mevcut tahdide bakılmaksızın arzu ettikleri il ve ilçelerde eczane açmalarına Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından müsaade verilir. Kabul edilecek bucakların, bu kanunda güdülen amaca uygun bir şekilde ve büyük şehirlerin belediye sınırları dışındaki ve bu şehirlerle kolayca münasebet temin edilemeyecek yerlerden olması şarttır [Resmî Gazete, 11 Şubat 1949, sayı: 7129].

9 — Tarım işleri:

§ Kabul buyurulan 14/3/1949 tarih ve 5351 sayılı kanuna göre, Bafra ilçesinin Karaköy mevkiinde kurulacak olan Karaköy harası 29 Mayıs 1926 tarihli ve 867 sayılı kanun hükümlerine göre idare edilir [Resmî Gazete, 18 Mart 1949, sayı: 7159].

10 — Ticarî işler:

§ Kabul buyurulan 11/2/1949 tarih ve 5322 sayılı kanunla, Türkiye ile Belçika - Lüksemburg ekonomik birliği arasında 12 Mart 1947 tarihinde imzalanan ve süresi 26 Mayıs 1948 tarihine kadar iki ay uzatılmış olan ticaret anlaşması ile aynı tarihte Türkiye ile Belçika arasında imzalanan ödeme anlaşmasının sürelerinin 26 Temmuz 1948 tarihine kadar iki ay daha uzatılması hakkında Ankaradaki Belçika elçiliğiyle 22 Mayıs 1948 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan geçici anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 16 Şubat 1949, sayı: 7133].

§ Kabul buyurulan 11/2/1949 tarih ve 5323 sayılı kanunla, Türkiye ile Belçika - Lüksemburg ekonomik iş birliği arasında 12 Mart 1947 tarihinde imzalanan ticaret anlaşması ile aynı tarihte Türkiye ile Belçika arasında bağitlanan ödeme anlaşmasının 26 Temmuz 1948 tarihinden itibaren yeniden iki ay süre ile uzatılması hakkında Dışişleri Bakanlığı ile Ankaradaki Belçika elçiliği arasında 24 Temmuz 1948 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan geçici anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 15 Şubat 1949, sayı: 7132].

§ Kabul buyurulan 11/2/1949 tarih ve 5324 sayılı kanunla, Türkiye ile Belçika - Lüksemburg ekonomik birliği arasında 12 Mart 1947 tarihinde imzalanan ve süresi 26 Eylül 1948 tarihine kadar uzatılmış olan ticaret anlaşması ile aynı tarihte Türkiye ile Belçika arasında imzalanan ödeme anlaşmasının sürelerinin 26 Ekim 1948 tarihine kadar bir ay daha uzatılması hakkında Ankaradaki Belçika elçiliği ile 20 Eylül 1948

tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 15 Şubat 1949, sayı: 7132].

§ Kabul buyurulan 11/2/1949 tarih ve 5325 sayılı kanunla, Türkiye ile Belçika - Lüksemburg ekonomik birliği arasında 12 Mart 1947 tarihinde imzalanan ve süresi 26 Ekim 1948 tarihine kadar uzatılmış olan ticaret anlaşmasıyla aynı tarihte Türkiye ile Belçika arasında imzalanan ödeme anlaşmasının sürelerinin 26 Kasım 1948 tarihine kadar bir ay daha uzatılması hakkında Ankaradaki Belçika elçiliği ile 25 Ekim 1948 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 15 Şubat 1949, sayı: 7132].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5326 sayılı kanunla, Türkiye ile Almanyadaki Fransız işgal bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde Baden - Baden'de imzalanan ticaret ve ödeme anlaşmaları ile Modüs vivendi ve ekleri onanmıştır [Resmî Gazete, 19 Şubat 1949, sayı: 7136].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5327 sayılı kanunla, Türkiye ile Finlândiya arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankarada imzalanan ticaret ve ödeme anlaşmalarıyla ekleri onanmıştır [Resmî Gazete, 19 Şubat 1949, sayı: 7136].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5328 sayılı kanunla, 31 Ağustos 1946 tarihli Türkiye - Fransa ödeme anlaşmasına ek olarak 13 Ağustos 1948 tarihinde Ankarada imzalanan ek protokol onanmıştır [Resmî Gazete, 19 Şubat 1949, sayı: 7136].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5329 sayılı kanunla, Sar bölgesinin, 31 Ağustos 1946 tarihli Türkiye - Fransa ödeme anlaşmasına bağlı Fransız frangi sahasına dahil memleketler listesine derci hakkında Ankaradaki Fransa elçiliği ile 11 Haziran 1948 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 19 Şubat 1949, sayı: 7136].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5330 sayılı kanunla, Türkiye ile İsveç arasında 7 Haziran 1948 tarihinde Ankarada imzalanan ticaret ve ödeme anlaşmalarıyla ekleri onanmıştır [Resmî Gazete, 19 Şubat 1949, sayı: 7136].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5331 sayılı kanuna göre, Türkiye ile İtalya arasında 12 Nisan 1947 tarihinde imzalanan ticaret ve ödeme anlaşmalarının yürürlük sürelerinin 30 Haziran 1948 tarihine ka-

dar iki ay uzatılması hakkında Ankaradaki İtalya Büyük Elçiliği ile 30 Nisan 1948 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5332 sayılı kanuna göre, Türkiye ile İtalya arasındaki ticaret ve ödeme anlaşmalarının yürürlük sürelerinin 30 Hazirandan 31 Ağustos 1948 tarihine kadar yeniden iki ay daha uzatılması hakkında Ankaradaki İtalya Büyük Elçiliği ile 30 Haziran 1946 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan anlaşma onanmıştır [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5333 sayılı kanuna göre, Türkiye ile İtalya arasında 12 Nisan 1947 tarihinde imzalanan ticaret ve ödeme anlaşmalarının yürürlük sürelerinin 1 Eylül'den 31 Ekim 1948 tarihine kadar iki ay daha uzatılması hakkında Ankaradaki İtalya Büyük Elçiliği ile 29 Ağustos ve 29 Eylül 1948 tarihlerinde mektup teatisi suretiyle yapılan anlaşmalar onanmıştır [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

§ Kabul buyurulan 14/2/1949 tarih ve 5334 sayılı kanuna göre, Türkiye ile Polonya arasında 18 Temmuz 1948 tarihinde Ankarada imzalanan ticaret ve ödeme anlaşmalarıyla ekleri onanmıştır [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

§ Kabul buyurulan 25/3/1949 tarih ve 5358 sayılı kanuna göre; Türkiye, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Holanda, Portekiz, Birleşik Krallık, İsveç, İsviçre ve Almanyanın Fransa, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri işgali altındaki bölgeler başkomutanları ve serbest Trieste ülkesi İngiliz ve Amerikan bölgesi komutanı arasında Pariste 16 Ekim 1948 tarihinde imzalanan «Avrupa memleketleri arasında ödeme ve takas anlaşması» ve ekleriyle bu anlaşmanın geçici olarak uygulanmasına dair olan protokol onanmıştır.

Kanunun ikinci maddesine göre: Bu anlaşmanın icabettirdiği karşılıklı ödemeler Maliye Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında 17/6/1948 tarihinde aktedilen ve 5256 sayılı kanunla onanan sözleşme gereğince yapılır ve hazinenin borçlu kalacağı sâfi bakiyeler müteakip yıl bütçelerine konulacak ödeneklerle tediye olunur.

Kanunun üçüncü maddesine göre; Pariste 16 Ekim 1948 tarihinde imza edilen «Avrupalılar arası ödeme ve takas anlaşması» na ek olarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşik Krallık Hükûmeti arasında 25 Ocak 1949 tarihinde Ankarada imzalanan ve mezkûr hükûmetin 1

Temmuz 1948 — 30 Haziran 1949 devresi için Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti lehine sekiz milyon Birleşik Amerika Devletleri doları tutarında bir tiraj hakkı tanıyacağına dair olan anlaşma ve ekleri onanmıştır [Resmî Gazete, 30 Mart 1949, sayı: 7169].

11 — Ulaştırma işleri:

§ Kabul buyurulan 10/I/1949 tarih ve 5302 sayılı kanunla; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti arasında Ankarada 20 Mayıs 1948 tarihinde akid ve imza edilmiş olan hava ulaştırmalarına dair anlaşma ile eki onanmıştır [Resmî Gazete, 15 Ocak 1949, sayı: 7106].

§ Kabul buyurulan 10/1/1949 tarih ve 5303 sayılı kanunla; Türkiye Cumhuriyeti hükümeti ile Hâşimî Ürdün Krallığı Hükümeti arasında, Ankarada 7 Mayıs 1948 tarihinde akit ve imza edilmiş olan hava ulaştırmalarına dair anlaşma ile eki onanmıştır [Resmî Gazete, 15 Ocak 1949, sayı: 7106].

12 — Müteferrik işler:

§ Kabul buyurulan 16/2/1949 tarih ve 5337 sayılı kanunun birinci maddesine göre, çok çocuklu hâkimlere verilecek yardım paralarıyla ikramiye hakkındaki 3253 sayılı kanun kaldırılmıştır. İkinci maddeye göre de: 12/6/1937 tarihli ve 3253 sayılı kanuna göre yargıçlara dağıtılmak üzere bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar biriken ve tahakkuk edip de tahsili gereken paralar Hâkimler Kanununun 17 ve 18 inci maddeleri gereğince yargıçlık ve savcılık mesleğinden ve yargıçlık sınıfından sayılan görevlerde bulunanların hukuk tahsili yapacak olan çocuklarına burs vermek suretiyle yardım için bir tesis vücade getirilmek üzere Ankara Üniversitesine verilir.

Yukarıki fıkrada yazılı paraların en verimli ve sağlam surette nemalandırılması ve burs alacak çocukların liyakat, çalışkanlık ve aynı zamanda yardıma muhtaç bulunmak bakımından ayrılmalarına müteallik usuller Adalet ve Millî Eğitim Bakanlıkları tarafından birlikte tâyin ve tesbit olunur.

Birinci fıkrada yazılı kimselerin hukuk tahsil edecek çocukları arasından ikinci fıkradaki esaslar dairesinde seçilecek olanlara verilecek burslar ancak tesisi teşkil eden ana paranın nemasından tesviye olunur [Resmî Gazete, 22 Şubat 1949, sayı: 7138].

§ Kabul buyurulan 16/3/1949 tarih ve 5356 sayılı kanuna göre; 3780 sayılı Millî Korunma Kanununa göre yapılmış olup ilişik cetvelde gösterilmiş olan harcamalara ait 1944 takvim yılı bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı onanmıştır [Resmî Gazete, 22 Mart 1949, sayı: 7162].

B) T. B. M. M. Kararları:

§ Bütük Millet Meclisi tarafından ittihaz buyurulan 24/1/1949 tarih ve 1634 sayılı kararla, Şemsettin Günaltay'ın başkanlığı altındaki Bakanlar Kuruluna kırk iki redde karşı üç yüz kırk dokuz oyla güvenilmiştir [Resmî Gazete, 25 Ocak 1949, sayı: 7114].

§ Avukatlık Kanununun 5178 sayılı kanunla değiştirilen 21 inci maddesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ittihaz buyurulan 11/2/1949 tarih ve 1636 sayılı karara göre: yargıçlık mesleğine dahil olmayıp da, Hâkimler Kanununa tevfikan staj görmeden ve milli iradeye arz edilmeden ve Hâkimler Kanununun yargıçlara has olan hak ve imtiyazlarından faydalanmamak üzere vazife gören icra memurlarının Hâkimler Kanununun 1 sayılı cetvelinde muavinlik sınıfına dahil onuncu ve üçüncü sınıf yargıçlığa dahil dokuzuncu derecelerde alel-itlâk icra memurluklarının yargıçlık sınıfından sayılacağı beyan edilmiş olması sebebiyle 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 5178 sayılı kanunla değiştirilen 21 inci maddesindeki «2556 sayılı Hâkimler Kanununa göre yargıçlık veya savcılık sınıflarından sayılan memuriyetlerde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanların» avukatlık stajından varestede tutulacakları hükmüne dahil bulunacakları mülâhaza edilebilirse de;

1) Avukatlık Kanununun 21 inci maddesinde stajdan varestede tutulanların, staj müessesesinin temin edeceği ilmi ve mesleki müktesebatı esasen haiz buldukları düşüncesinden ileri geldiği görülmektedir. «Yargıçlık veya savcılık sınıflarından sayılan memurluklardan» maksadın, bu memurluklarda bulunan ve aslında yargıçlık veya savcılık mesleğine dahil olanları da fiilen yargıçlık veya savcılık hizmetlerini yapanlardan ayırmamak olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Meslekleri yargıçlık veya savcılık olup da, fiilen yargıçlık veya savcılık hizmetlerini yapanlardan ayırarak avukatlık stajına tâbi tutmak bir tezada düşmek olacağından mezkûr maddeye «yargıçlık veya savcılık sınıflarından sayılan memurluklarda, çalışanların da avukatlık stajından varestede tutulacakları yazılmıştır.

Mesleği yargıçlık veya savcılık olmayıp da Hâkimler Kanununun 1 sayılı cetveline dahil buldukları için yargıçlık sınıfından sayılan me-

muriyetleri alelittlak 21 inci maddenin mezkûr hükmü içinde mütalâa etmek kanun koyucunun maksadı dışındadır. Esasen icra memuru ve yardımcılarının avukatlık stajından vareste tutulmaları hakkında evvelce vâki olan bir kanun teklifinin, yargıçlık veya savcılık mesleği dışında kaldıkları ve staj müessesesiyle kabili telif olmadığı mucip sebebiyle Yüksek Kamutaydan reddedilmiş bulunması da bunu açıkça gösterir.

2) Hâkimler Kanununun 74 üncü maddesinde «Hâkimlik veya savcılık mesleklerinden veya bu meslekten sayılan vazifelerden vekâlet hizmetlerine, ceza ve tevkifevleri müdürlüklerine alınanların bu memuriyetlerde geçirecekleri müddetler hâkimlikte geçmiş sayılır» deniliyor. «Yargıçlık ve savcılık mesleğinden sayılan memurluktan maksat, Hâkimler Kanununun 17 inci maddesiyle bu kanuna ekli 1 sayılı cetvelde sayılı memurluklardır. Bir icra memuru, cezaevi müdürlüğüne alınmışsa eğer bu icra memuru yargıç veya savcı sıfatını haiz ise, cezaevi müdürlüğünde geçirdiği müddet yargıçlıkta geçmiş sayılır. Bundan da anlaşılıyor ki, ceza ve tevkifevleri müdürlüklerinde alelittlak alışmak, yargıç ve savcılar gibi muameleye hak kazanmak için sebep teşkil etmez.

Bu itibarla Avukatlık Kanununun 21 inci maddesinde bahis mevzuu olan «Yargıçlık ve savcılık sınıflarından sayılan memurluklardan» yargıç ve savcı mesleğine dahil olup da icra memurluğu ve ceza ve tevkifevleri müdürlüğü gibi memuriyetlerde çalışanların istihdaf edildiği ve yargıç ve savcılar gibi ancak bunların dört yıl süre ile hizmet etmiş olmaları halinde stajdan vareste tutulabilecekleri ve yargıç veya savcı mesleğinden olmıyan icra memurları ve ceza ve tevkifevleri müdürleri Hukuk Fakültesinden mezun olsalar dahi, avukatlık stajından vareste kalamıyacakları açıkça anlaşıldığından adı geçen maddenin yorumlanmasına mahal görülmemiştir [Resmî Gazete, 18 Şubat 1949, sayı: 7135].

D) TŪZŪKLER:

§ Bakanlar Kurulunun 12/7/1948 tarih ve 3/7752 sayılı kararıyle, 1705 sayılı kanunla bu kanuna ek 3028 sayılı kanun hükümlerine dayanılarak Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Danıştayca incelenmiş olan «Antep fıstığı ihracatının denetlenmesine dair tüzük» ün yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 15 Mart 1949, sayı: 7156].

§ Bakanlar Kurulunun 4/2/1949 tarih ve 3/8687 sayılı kararıyle, 29/6/1944 tarihli ve 3/1109 sayılı kararlar yürürlüğe konulmuş olan Devlet Hava Yolları Genel Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin vazife ve salâhiyetleri ve idare muamelâtının tedvir sureti hakkındaki tüzüğün

7, 8, 9, 12 ve 33 üncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Danıştayca incelenmiş olan tüzüğün yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 15 Şubat 1949, sayı: 7132].

§ Bakanlar Kurulunun 4/2/1949 tarih ve 3/8696 sayılı kararıyla, 1/7/1931 tarihli ve 11418 sayılı kararla yürürlüğe konulmuş bulunan «İnhisarlar Muamelâtının İcrası ve Mürakabesi Hakkındaki Tüzük» ün beşinci maddesinin değiştirilmesine dair olup Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanmış ve Danıştayca incelenmiş olan tüzüğün yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 16 Şubat 1949, sayı: 7133].

§ Bakanlar Kurulunun 21/1/1949 tarih ve 3/8729 sayılı kararıyla, 4454 sayılı kanunun 56 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına dayanılarak Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Danıştayca incelenmiş olan «P. T. T. Memur ve Hizmetlilerine Verilecek Munzam Çalışma Ücreti Tüzüğü» nün yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 21 Şubat 1949, sayı: 7137].

§ Bakanlar Kurulunun 12/2/1949 tarih ve 3/8766 sayılı kararıyla, 24/7/1947 tarihli ve 3/6177 sayılı kararla yürürlüğe konulmuş olan «Tababet Uzmanlık Belgeleri Hakkındaki Tüzük» ün 2, 3, 4, 5, 7, 8 ve 9 uncu maddeleriyle geçici maddesinin değiştirilmesine dair olup Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanmış ve Danıştayca incelenmiş olan tüzüğün yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 8 Mart 1949, sayı: 7150].

§ Bakanlar Kurulunun 12/2/1949 tarih ve 3/8801 sayılı kararıyla; P. T. T. hat başbakıcı ve baş müvezzillerle bakıcı ve müvezzillerinin alınma şartlarını, istihdam yerlerini, vazife ve salâhiyetlerinin usullerini gösterir tüzüğün 11 inci maddesinin 3, 4 ve 6 ncı fıkralarının değiştirilmesine ve sekizinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olup Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanmış ve Danıştayca incelenmiş bulunan tüzüğün yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 19 Mart 1949, sayı: 7160].

E) YÖNETMELİKLER:

§ Bakanlar Kurulunun 4/2/1949 tarih ve 3/8707 sayılı kararıyla, 2/11139 sayılı ve 31/5/1939 tarihli kararlar yürürlüğe konulmuş olan Orman İşletme Talimatnamesinin 21 inci maddesi şu şekilde değiştirilmiştir: İhale işi Orman İşletme Müdürlüğünün başkanlığında toplanacak orman bölge şefi ve saymandan toplu bir komisyon huzurunda açık eksiltme ile yapılır. Eksiltmeye konulan işin en az pey sürene ihalesi komis-

yon başkan ve üyeleriyle istekliler tarafından imzalanacak bir tutanakla tevsik edilmek suretiyle yapılır. Bu suretle yapılacak ihaleden evvel isteklilerden keşif ve tahmin bedeli;

a) Elli bin liraya kadar olan işler için %7,5; b) Elli bin liradan iki yüz elli bin liraya kadar olan işlerin elli bin lirası için %7,5, üst tarafı için %5; c) İki yüz elli bin liradan bir milyon liraya kadar olan işlerin iki yüz elli bin lirası için «b» fıkrasına göre, üst tarafı için %4; d) Bir milyon liradan fazla işlerin bir milyon liraya kadar olan parası için «c» fıkrasına göre ve üst tarafı için de %3 geçici teminat alınır.

Alınan geçici teminat ihalenin onayını müteakip on gün içinde kat'î teminata çıkarılır. Kat'î teminat bedeli geçici teminatın iki misli olarak hesap edilir. 50,000 lirayı geçen bütün inşa, tesis ve tamir işlerinde müteahhit elli bin lirası için hesap olunan geçici teminatın iki mislini ihalenin onayını müteakip on gün içinde yatırmağa mecburdur. Üst tarafı müteahhidin istihkakına karşı verilecek paralardan %10 alıkonulmak suretiyle kat'î teminat miktarına çıkarılır. Keşif ve mukavelenin dışında kalıp yapılması ihaleden sonra kararlaştırılmış veya işte mecburi bir artış olması halinde Orman Genel Müdürlüğü istediği takdirde bu artan işi yeniden ihaleye çıkarmakta veyahut da aynı şartlarla aynı müteahhide pazarlıkla yaptırmakta serbesttir. Bu şekildeki işler için kat'î teminat artan iş nisbetinde arttırılır. Geçici ve kat'î teminat olarak kabul edilecek kıymetler ipotek muamelesinden gayri olan ve Devletçe geçici ve kat'î teminat olarak kabul edilmiş olan kıymetlerdir. Elli bin lirayı geçen alım ve satım işlerinde ise müteahhit yukarıki a, b, c, d fıkraları mucibince hesap edilen geçici teminatın iki mislini ihalenin onayını müteakip on gün içinde defaten yatırmağa mecburdur [Resmî Gazete, 19 Şubat 1949, sayı: 7136].

§ Bakanlar Kurulunun 27/1/1949 tarih ve 3/8711 sayılı kararıyle, «Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı (F. A. O.) Türk Millî Komitesi» nin kurulması ve bu komitenin kuruluş ve çalışmasına dair yönetmeliğin yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır [Resmî Gazete, 16 Şubat 1949, sayı: 7133].

§ Bakanlar Kurulunun 15/2/1949 tarih ve 3/8733 sayılı kararıyle, 26/2/1935 tarihli ve 2/2072 sayılı kararlar yürürlüğe konulmuş olan Maarif Müdürleri ve Memurları Yönetmeliğinin geçici maddesi kaldırılmış ve adı geçen yönetmeliğe 6/1/1939 tarihli ve 2/10211 sayılı kararlar eklenmiş olan madde tâdil olunmuştur [Resmî Gazete, 23 Şubat 1949, sayı: 7139].